UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

Visual Library

13 Et non eſt vlla creatura inuiſibilis in conſpectu eius: omnia autem nuda & aperta ſunt oculis eius, ad quem nobis ſermo.

14 Habentes ergo Pontificem magnum qui penetrauit cælos Ieſum Filium Dei, teneamus ſpei noſtræ confeſſionem.

15 Non enim habemus Pontificem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris: tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſque peccato.

16 Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniemus in auxilio oportuno.

CAP. V.

1 OMNIS nanque Pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur in ijs que ſunt ad Deum, vt offerat dona & ſacrificia pro peccatis.

2 Qui condolere poſſit ijs, qui ignorant & errant: quoniam & ipſe circundatus eſt infirmitate.

3 Et propterea debet, quemadmodū pro populo, ita etiā & pro ſemetipſo offerre pro peccatis.

4 Nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron.

nudum quicquid ſed à conſpectu illius abſcondita creatura & non
ולית בריתא דטשיא מן קדמיה אלא כל מדם ערטל
rationem reddunt cui oculis eius coram
וגליא קדם עינוהי דלה יהבין פתגמא ׃
Crucifixionis paraſceues noctis ſecunda ſtatio
קימא דתרין דלליא דערובתא דזקיפותא
Chriſtus Ieſus maximus pontifex ſūmus igitur nobis eſt quoniam
14 מטל דאית לן הכיל רב כומרא רבא ישוע משיחא
non in confeſſione eius perſiſtamus in cælos qui aſcendit Dei filius
ברה דאלהא דסלק לשמיא נחמסן בתודיתה ׃ 15 לא
ſed infirmitate noſtra cū vt patiatur poſſit qui non potifex ſumm⁹ nobis eſt enim
גיר אית לן רב כומרא דלא מצא דנחש עם כרהיותן אלא
accedamus peccato excepto ſicut nos re in omni qui tentatus eſt
דמנסי בכל מדם אכותן סטר מן חטיתא ׃ 16 נתקרב
& inueniam⁹ miſericordiā vt obtineam⁹ gratię ipſi⁹ ad thronū oculorum igitur
דין בגלא עין לכורסיא דטיבותה דנסב רחמא ונשכח
afflictionis in tempore in auxilium gratiam
טיבותא לעדרנא בזבנא דאולצנא ׃

5 caput
קפלאון ה

ſtat hominis filijs pro eſt hominis filijs qui ex enim pōtifex ſummus omnis
1 כל רב כומרא גיר דמן בני נשא הוא חלף בני נשא קאם
pro & victimas oblationes vt offerat ſunt quæ Dei in ijs
באילין דאלהא אנין דנקרב קורבנא ודבחא חלף
ijs cum & patiatur animā ſuā vt deprimat poſit & qui peccatis
חטהא ׃ 2 ואינא משכח דנמך נפשה ונחש עם אילין
indutus eſt infirmitate ipſe etiam quoniam & errant ſciunt qui non
דלא ידעין וטעין מטל דאף הו כריהותא לביש ׃
pro ita populo pro vt ſicut eſt debitor & propter eam
3 ומטלהדא חיב הו דאיכנא דחלף עמא הכנא חלף
aſſumēs homo animæ ſuæ eſt & non peccatis ſuis pro vt offerat
נפשה נקרב על חטהוי ׃ 4 ולא הוא לנפשה אנש נסב
Aharon quemadmodum Deo à qui vocatur is ſed honorem
יקרא אלא אינא דמתקרא מן אלהא איכנא דאהרון ׃

13 καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν
ἡμῖν ὁ λόγος. 14 ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς
ὁμολογίας· 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά
τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
περίκειται ἀσθένειαν· 3 καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ
ἁμαρτιῶν. 4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ

ſummus vt fieret glorificāſ animam ſuam fuit non Chriſtus etiam ſic

5 הכנא אף משיחא לא הוא נפשה שבח דנהוא רב

genui te hodie ego es tu Fili' me' illi qui dixerat is ſed pontifex

כומרא אלא הו דאמר לה ברי אנת אנא יומנא ילדתך׃

in æternum ſacerdos es tu dicit alio in loco etiam ſicut

6 איך דאף ברוכתא אחריתא אמר אנת הו כומרא לעלם

orationem eſſet indutus carne cùm etiam Melchiſedec ad ſimilitudinē

ברמותה דמלכיזדק׃ 7 אף כד בסרא לביש הוא בעותא

ei erat offerens & cum lacryma vehementi cū vociferatione & preces

ותכשפתא בנעתא חילתניא ובדמעא קרב הוא למן

& quanuis & exaudit' eſt vt viuificaret eum morte à erat qui potens

דמשכח הוא מן מותא דנחיהי ואשתמע׃ 8 וכד טב

didicit quas ſuſtinuit & paſſionibus timore ex eſſet Filius

ברא איתוהי מן דחלתא וחשא דסבל ילפה

ijs omnibus & fuit perfectus redditus eſt & ſic obedientiam

למשתמענותא׃ 9 והכנא אתגמר והוא לכלהון איליך

& nominatus eſt quæ in æternum vitarum cauſa ei qui auſcultant

דמשתמעין לה עלתא דחיא דלעלם׃ 10 ואשתמה

de eo Melchiſedec ad ſimilitudinem Sacerdos ſummus Deo à

מן אלהא רב כומרא ברמותה דמלכיזדק׃ 11 עלוהי

ad dicendum verba nobis ſunt multa Melchiſedec ipſo de autem

דין על הנא מלכיזדק סגיאא הי לן מלתא למאמרה

infirmi vos eſtis quoniam ad exponendum & occupatio

ועסקא למפשקותה מטל דהויתון לכון כריהא

in auditu veſtro

במשמעתכון׃

Paſſionis ſecunda nocte

ללליא דתרין דחשא

vobis tempus quoniam ad eſſe doctores enim eſtis debitores

12 חיבין הויתון גיר מלפנא למהוא מטל דזבנא לכון

ipſa ea vt diſcatis eſtis indigentes rurſum autem nunc in doctrina

ביולפנא חשא דין תוב סניקין אנתון דתאלפון אילין אנין

vos & eſtis Dei ſermonum principij prima ſcripta

כתיבתא קדמיתא דריש מלוהי דאלהא והויתון לכון

ſolido cibo & non lacte indigētes

סניקא על חלבא ולא על מאכולתא שרירתא׃

5 Sic & Chriſtus nō ſemetipſum clarificauit vt Pontifex fieret, ſed qui locutus eſt ad eum, Filius meus es tu, ego hodie genui te.

6 Quemadmodum & in alio loco dicit, Tu es Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedec.

7 Qui in diebus carnis ſuæ, preces ſupplicationéſque ad eum qui poſſit illum ſaluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reuerētia.

8 Et quidem cùm eſſet Filius Dei, didicit ex ijs quæ paſſus eſt, obedientiam:

9 Et conſummatus, factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis ęternæ.

10 Appellatus à Deo Pontifex iuxta ordinem Melchiſedec.

11 De quo nobis grandis ſermo, & ininterpretabilis ad dicēdum: quoniā imbecilles facti eſtis ad audiendum.

12 Etenim cùm deberetis magiſtri eſſe propter tēpus, rurſum indigetis vt vos doceamini quæ ſint elementa exordij ſermonum Dei, & facti eſtis quibus lacte opus ſit, non ſolido cibo.

5 οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας· 8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν· 9 καὶ τελειωθείς, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου·
10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 11 περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 Omnis enim qui lactis eſt
particeps , expers eſt ſermo-
nis iuſtitiæ : paruulus enim
eſt.
14 Perfectorum autem eſt
ſolidus cibus, eorum qui pro
ipſa conſuetudine excercita-
tos habent ſenſus ad diſcre-
tionem boni ac mali.

CAP. VI

1 Qvapropter intermitten-
tes inchoationis Chriſti ſer-
monem, ad perfectionem fe-
ramur, non rurſum iacientes
fundamẽtum pœnitentiæ ab
operibus mortuis, & fidei ad
Deum,
2 Baptiſmatũ doctrinæ, im-
poſitionis quoque manuum,
ac reſurrectionis mortuorũ,
& iudicij æterni.
3 Et hoc faciemus , ſi quidẽ
permiſerit Deus.
4 Impoſſibile enim eſt eos,
qui ſemel ſunt illuminati,
guſtauerunt etiam donum
cœleſte, & participes facti ſunt
Spiritus ſancti.
5 Guſtauerunt nihilominus
bonum Dei verbum , virtu-
teſque ſeculi venturi,
6 Et prolapſi ſunt. rurſus re-
nouari ad pœnitentiam , rur-
ſum crucifigentes ſibimeti-
pſis Filium Dei, & oſtentui
habentes.
7 Terra enim ſæpe veniẽtem
ſuper ſe bibens imbrem , &
germinans herbam opportu-
nam illis à quibus colitur, ac-
cipit benedictionem à Deo.

in ſermone perſuadetur non eſt lac cuius cibus verò homo omnis
13 כל נש דין דמאכולתה חלבא הו לא מפס במלתא
cibus autem eſt perfectorum eſt rudis quoniam iuſtitiæ
דכאנותא מטל דשברא הו : 14 דגמירא הי דין מאכולתא
ſenſus eorum depromuntur diſquirunt qui quia ij ſolidus
שרירתא אילין דמטל דמדרשין אתנפקו רגשיהון
& malum bonum ad diſcretionẽ
למפרש טבתא ובישתא :

6 caput
קפלאון ו

& veniamus Chriſti ſermonis initium emittamus hoc propter
1 מטל הנא נשבוק שוריא דמלתה דמשיחא ונאתא
iacitis aliud fundamentum rurſum nunquid apt ad perfectioné
לגמירותא או למא תוב שתאסתא אחריתא מרמיתון
quæ in Deum & ad fidem mortuis operibus ex ad pœnitentiã
לתיבותא מן עבדא מיתא ולהימנותא דבאלהא :
quæ ex & ad reſurrectioné manuũ & impoſitiones baptiſmi & ad doctrinam
2 וליולפנא דמעמודיתא ודסים אידא ולקימתא דמן
hoc faciemus permiſerit Domin' ſi quod in æter. & ad iudiciũ mortuorũ domo
בית מיתא ולדינא דלעלם : 3 אן מריא מפס נעבד הדא :
deſcẽderunt ad baptiſmum tempore qui vno illi poſſunt non ſed
4 אלא לא משכחין הנון דחדא זבן למעמודיתא נחתו
Sanctitatis Spiritum & acceperunt cælis quòd ẽ donum & guſtarũt
וטעמו מוהבתא דמן שמיא ונסבו רוחא דקודשא :
futuri ſeculi & virtutem Dei bonum verbum & guſtarunt
5 וטעמו מלתא טבתא דאלהא וחילא דעלמא דעתיד :
& qui denuò ad pœnitentiam renouentur denuò vt peccauerunt qui rurſum
6 דתוב נחטון דמן דריש נתחדתון לתיבותא ומן דריש
quæ imbiberit enim terra & ignominia afficiunt Dei Filium crucifigunt
נזקפון לברה דאלהא ונצערון : 7 ארעא גיר דאשתית
ijs quæ fit vſui herbam & produxerit multis tẽporib' ei qui venit imbrem
מטרא דאתא לה זבנין סגיאן ואיעית עסבא דחשח להנון
Deo à benedictionem accipit colitur propter quos
דמטלתהון מתפלחא מקבלא בורכתא מן אלהא :

13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι. 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τρο-
φή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ϛ.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι
μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, 2 βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε
νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ
φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, 5 καὶ κα-
λὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος· 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς με-
τάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς
πολλάκις ἐρχόμενον ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
Θεοῦ·